

Обговоривши проблемні питання щодо організації системи онкологічної допомоги в Україні, наявні проблеми та шляхи їх вирішення, учасники парламентських слухань на тему: «Організація протиракової боротьби в Україні. Проблеми та шляхи їх вирішення» **рекомендують:**

1. Верховній Раді України:

забезпечити виконання частини п'ятої статті 4 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення, відповідно до якої обсяг коштів Державного бюджету України, що спрямовуються на реалізацію програми медичних гарантій, щороку визначається в Законі України про Державний бюджет України як частка валового внутрішнього продукту (у відсотках) у розмірі не менше 5 відсотків валового внутрішнього продукту України.

2. Кабінету Міністрів України:

1) розробити Національну стратегію контролю онкологічних захворювань до 2030 року та забезпечити її затвердження в установленому порядку;

2) затвердити план дій на виконання Національної стратегії, визначивши основні цілі і завдання держави у цій сфері до 2030 року, інструменти для реалізації, ключові цільові показники та індикатори оцінки результативності;

3) внести зміни до пункту 12 постанови Кабінету Міністрів України «Про ефективне використання державних коштів» від 11 жовтня 2016 року № 710, доповнивши його після слів «державних цільових науково-технічних програм», словами «державних цільових програм у сфері охорони здоров'я» з метою розблокування можливості прийняття державних цільових програм у сфері охорони здоров'я;

4) розробити та внести в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України для затвердження на рівні Закону проект Національної програми боротьби з онкологічними захворюваннями, передбачивши їх належне щорічне фінансування та комплекс заходів, спрямованих на виконання резолюції Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я «Профілактика раку і боротьба з ним в контексті комплексного підходу» (WHA70.12), зокрема щодо:

а) впровадження на первинному рівні надання медичної допомоги системного обов'язкового онкоскрінінгу населення;

б) запровадження проведення диспансерного спостереження за пацієнтами з передпухлинною патологією в амбулаторно-поліклінічних закладах охорони здоров'я;

в) забезпечення взаємодії закладів охорони здоров'я при організації діагностики, лікування та реабілітації пацієнтів на злоякісні новоутворення (маршрут пацієнта);

г) забезпечення гарантованого рівня медичної допомоги онкологічним пацієнтам з поступовим розширенням переліку медичних послуг, що надаватимуться таким пацієнтам в рамках програми медичних гарантій;

г) доведення рівня морфологічної та молекулярно-генетичної діагностики новоутворень до сучасних вимог, а також розвиток вітчизняних фундаментальних та прикладних наукових досліджень з питань онкології на принципах доказової медицини;

д) перегляду та удосконалення стандартів лікування онкологічних захворювань у дорослих та дітей;

е) впровадження системи психологічної, професійної та соціальної реабілітації онкологічних пацієнтів для забезпечення максимально можливої в існуючих соціально-економічних умовах якості їх життя;

є) розбудови системи паліативної допомоги онкологічним пацієнтам в термінальних стадіях захворювання;

ж) модернізації Національного канцер-реєстру, удосконалення його роботи та можливості його інтеграції до Електронної системи охорони здоров'я (eHealth);

з) інформатизації державних та комунальних некомерційних підприємств, в яких надається медична допомога пацієнтам з онкологічною патологією;

и) страхування професійної відповідальності лікарів за якість надання онкологічної допомоги та встановлення відповідальності пацієнта за ухилення від проходження профілактичних оглядів та обов'язкового онкоскринінгу;

5) при підготовці проекту державного бюджету на відповідний рік передбачати у повному обсязі відповідно до потреби видатки з державного бюджету України на:

а) закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для лікування онкологічних захворювань у дорослих та дітей, зокрема, 100-відсоткове забезпечення пацієнтів лікарськими засобами для хіміотерапії;

б) оплату медичних послуг з ранньої діагностики (онкоскринінгу), лікування та реабілітації онкологічних пацієнтів в рамках програми державних гарантій медичного обслуговування населення;

в) проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень у сфері епідеміології раку, його діагностики та лікування;

г) проведення інформаційної політики щодо боротьби із злоякісними новоутвореннями;

б) вжити заходів для забезпечення у наступні 3 роки закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу онкологічним пацієнтам, високовартісним сучасним лікувально-діагностичним обладнанням, зокрема, лінійними прискорювачами, сучасними апаратами для променевої терапії,

апаратами для радіохірургічного лікування злоякісних новоутворень (гамма-ніж);

7) переглянути Національний перелік основних лікарських засобів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 р. № 333 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1081), включивши до нього новітні лікарські засоби з доведеною ефективністю для лікування онкологічних захворювань, зокрема, препарати для таргетної терапії, імунотерапії та протипухлинні вакцини;

8) забезпечити належне виконання норм законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII та «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII з метою створення безпечного для життя та здоров'я громадян України навколишнього природного середовища і попередження розвитку онкологічних захворювань, обумовлених впливом екологічних чинників на організм людини;

9) доручити відповідним центральним органам виконавчої влади здійснити обґрунтовані розрахунки вартості медичних послуг, що надаватимуться онкологічним пацієнтам в рамках програми державних гарантій медичного обслуговування населення (програми медичних гарантій);

10) доручити відповідним центральним органам виконавчої влади опрацювати питання щодо доцільності створення в Україні міжрегіональних онкологічних та онкогематологічних центрів і внести відповідні пропозиції на розгляд Уряду;

11) забезпечити дієву міжгалузеву взаємодію у питаннях організації первинної та вторинної профілактики, лікування і реабілітації онкологічних пацієнтів в Україні.

3. Міністерству охорони здоров'я України:

1) переглянути та вдосконалити галузеві стандарти профілактики, діагностики та лікування онкологічних захворювань з урахуванням сучасних світових практик у цій сфері, ефективність яких клінічно доведена, зокрема, забезпечити офіційний переклад та адаптацію до практики вітчизняної галузі охорони здоров'я міжнародних клінічних протоколів з онкології та на підставі цих стандартів розробити клінічний маршрут пацієнта при наданні онкологічної допомоги;

2) затвердити порядок проведення обов'язкового онкоскрінінгу населення (із визначенням у ньому: переліку, видів, етапів та методів скрінінгу для різних вікових груп населення, осіб з груп ризику розвитку злоякісних новоутворень та осіб, які перебувають на диспансерному обліку з приводу злоякісних новоутворень; періодичності отримання консультацій лікарів-спеціалістів за результатами онкоскрінінгу; можливості проведення пацієнтами самообстежень та самозабору матеріалу для діагностики деяких видів злоякісних новоутворень тощо);

3) при формуванні номенклатури державних закупівель лікарських засобів на відповідний рік враховувати 100-відсоткову заявлену регіонами потребу у препаратах для діагностики та лікування онкологічних захворювань;

4) розглянути питання щодо введення нових медичних спеціальностей - «лікар з надання паліативної допомоги», «сестра медична з надання паліативної допомоги»;

5) внести зміни до наказу МОЗ України від 21 січня 2013 року № 41 «Про організацію паліативної допомоги в Україні» щодо унормування надання паліативної допомоги спеціальними мобільними (виїзними) бригадами з надання паліативної допомоги, визначивши умови та порядок надання паліативної допомоги такими бригадами та їх склад;

6) доповнити перелік індикаторів якості медичної допомоги, затверджених наказом МОЗ України від 2 листопада 2011 року № 743, новим індикатором якості для первинної медичної допомоги - повнота охоплення діагностичним обстеженням осіб з груп ризику щодо розвитку онкозахворювань, зокрема, осіб з передраковими станами, та вжити заходів з метою підвищення обізнаності лікарів первинної ланки надання медичної допомоги щодо порядку проведення ранньої діагностики онкологічних захворювань;

7) розглянути можливість збільшення кількості годин та тривалості курсів «Онкологія» та «Онкогематологія» у вищих медичних навчальних закладах до та післядипломного рівня освіти з обов'язковим висвітленням в навчальній програмі цих курсів питань профілактики та ранньої діагностики онкологічних та онкогематологічних захворювань;

8) спільно з Національною академією медичних наук України розробити та включити до навчальних програм вищих медичних навчальних закладів додипломної освіти усіх рівнів акредитації та програм післядипломної освіти лікарів навчальні курси з організації надання паліативної медичної допомоги;

9) посилити міжнародне співробітництво у сфері боротьби з раком із широким залученням до нього провідних міжнародних експертів у сфері онкології для вивчення світового досвіду та обміну досвідом з питань протиракової боротьби, сприяти участі вітчизняних науковців і практичних лікарів у відповідних міжнародних проєктах у цій сфері;

10) вести постійну інформаційну кампанію щодо попередження онкологічних захворювань та вироблення високого рівня онкологічної настороги населення із широким залученням до цієї роботи медичних фахівців, пацієнтської спільноти, представників громадськості, медіа- та онлайн ресурсів;

4. Міністерству соціальної політики України спільно з Міністерством охорони здоров'я України:

1) переглянути та вдосконалити нормативно-правові акти, які дозволять забезпечити паліативних пацієнтів необхідними видами соціальних послуг.

5. Місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування:

1) розробити та затвердити місцеві програми з надання онкологічної допомоги населенню, забезпечивши їх належне фінансування;

2) опрацювати питання щодо можливості залучення інвесторів до розбудови медичної інфраструктури з надання онкологічної допомоги населенню на умовах концесії;

3) вжити заходів з метою дооснащення регіональних онкологічних центрів необхідною сучасною лікувально-діагностичною апаратурою відповідно до заявленої ними потреби, насамперед апаратурою для променевої діагностики та променевої терапії, у тому числі за рахунок залучення позабюджетних коштів з незаборонених законодавством джерел, забезпечити навчання медичного персоналу роботі на цій сучасній апаратурі;

4) вживати заходів для збереження наявної мережі та кадрового потенціалу комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я, що надають медичну допомогу хворим на онкологічні захворювання;

5) вживати заходів з метою попередження впливу канцерогенних чинників на організм людини, у тому числі мінімізації впливу наявних у регіоні техногенних та екологічних канцерогенних чинників;

6) забезпечити створення центрів (відділень), мобільних бригад з надання паліативної допомоги на базі регіональних онкоцентрів та онкологічних диспансерів для організації надання медичної допомоги онкологічним пацієнтам у термінальній стадії хвороби;

7) забезпечити своєчасне та об'єктивне подання МОЗ України інформації щодо потреб у забезпеченні онкологічних пацієнтів лікарськими засобами та медичними виробами;

8) постійно проводити відповідні інформаційні медійні кампанії та інформаційно-роз'яснювальну роботу з населенням з метою підвищення рівня знань та мотивації щодо профілактики та лікування онкологічних захворювань, зміни ставлення до власного здоров'я, набуття навичок, необхідних для підтримки і збереження здоров'я, популяризації здорового способу життя із широким залученням до цієї роботи пацієнтських організацій, представників громадськості та волонтерів.